

Miljökvalitetsnormer och övriga miljömål

Rydjabäcken (NW661177-159791) utgör inte någon vattenförekomst och omfattas inte av miljökvalitetsnormer enligt förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön (2004:660).

I vattenplanen föreslås att Rydjabäcken ska uppfylla kvalitetskrav motsvarande de miljökvalitetsnormer som skulle ha gällt om vattendraget klassats som vattenförekomst. Förslag till miljömål är god ekologisk och kemisk status 2015. Det innebär bland annat att fosforhalten ska understiga 30 µg/l (preliminär halt).

Planeringsförutsättningar med anknytning till miljökvalitetsnormer

Rydjabäcken (NW661177-159791) tillhör avrinningsområdet Rinner till Mälaren-Stora Ullfjärden (SE661306-159770). Vattendraget utgör inte någon vattenförekomst och omfattas inte av miljökvalitetsnormer enligt förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön (2004:660).

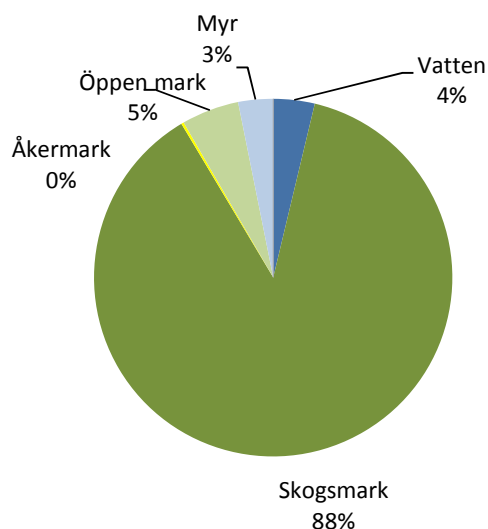
Rydjabäcken mynnar i Mälaren-Stora Ullfjärden (SE661347-159570) som utgör en vattenförekomst och omfattas av miljökvalitetsnormer enligt förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön (2004:660). Mälaren omfattas även av förordningen om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten (2001:554).

Beskrivning

Rydjabäcken är det 1,9 km långa vattendrag som har sin upprinnelse i den lilla våtmarksliknande sjön Rydjan och mynnar vid stora Stora Ullfjärdens östra strand. Vattendraget avvattnar huvudsakligen skog men rinner främst genom öppna marker som troligen är sankar. På vägen mot mynningen i Stora Ullfjärden passerar bäcken tre dammanläggningar. I bäckens nedre del är fallhöjden tämligen stor och här finns potential för naturvårdsintressanta naturtyper. Nära mynningen i Stora Ullfjärden ligger en grustäkt (troligen avslutad) i bäckens avrinningsområde. Rydjabäckens dammsystem används av markägaren som viltvårdsobjekt.

Avrinningsområde och markanvändning

Rydjabäckens totala avrinningsområde uppgår till drygt 2 km² och domineras av skogsmark (90%) (uppgifter framtagna i vattenplan). Längs bäcken finns ett par fördämningar som bildar tre mindre dammar.

Markanvändning i Rydjabäckens avrinningsområde (uppgifter framtagna i vattenplan)

Existerande skydd och förordningar

De nedre delarna av Rydjabäcken omfattas av Mälarens riksintresseområde för det rörliga friluftslivet.

Ekologiskt särskilt känsliga områden (ESKO)

Rydjabäcken förslås som ESKO med motiveringen att vattendraget har god ekologisk funktion och viktiga ekologiska samband.

Strandskydd

Rydjabäcken omfattas inte av strandskydd¹.

Markavvattningsföretag

Rydjabäckens källsjö Rydjan har tillkommit genom dämning av en våtmark². Uppgifter om markavvattningsföretag har inte kontrollerats.

Skyddsnivåer för enskilt avlopp

Rydjabäckens avrinningsområde omfattas av hög skyddsnivå avseende miljöskydd³.

Status och naturvärden

Ekologisk och kemisk status

Vattenmyndigheten redovisar inte någon statusbedömning för Rydjabäcken.

Uppgifter om biologi och vattenkvalitet saknas och ingen säker statusklassning har kunnat utföras. En beräknad fosforhalt av mindre än 15 µg/l, se *Miljöövervakningsdata och trender*, indikerar god eller till och med hög ekologisk status. Bedömningen är osäker.

Naturvärden och särskilt värdefulla arter

Underlag saknas för säker bedömning av Rydjabäckens naturvärde samt förekommande arter och grad av naturlighet. Preliminärt bedöms vattendraget ha lokalt naturvärde, motiverat av bäckens förmodat goda ekologiska funktion. Bäckens betydelse som ekologisk länk mellan Rydjan och Stora Ullfjärden är dock oklar till följd av flera fördämningar. Möjligen förekommer den potentiella nyckelbiotopen *Bäckrav* i bäckens nedre del. Delar av vattendraget är tydligt påverkade sett till rensning/rätning. Sannolikt förekommer även vandringshinder och flödespåverkan. Vid Rydjan häckar trana som är en EU-art^a och bör betraktas som särskilt värdefull. Uppgiften har inte påverkat naturvärdesbedömningen av vattendraget eftersom den främst rör källsjön.

Våtmarkerna i bäckens övre del, i anslutning till Rydjan (11H 2J 03)⁴, utgörs huvudsakligen av bladvassar och bedöms vara av visst naturvärde (klass 3 av 4)⁴.

Rydjabäcken: Särskilt värdefulla naturtyper			
Kategori	Naturtyp	Typiska arter/signalarter	Kommentar

^a Art i habitatdirektivets bilaga 2 eller fågeldirektivets bilaga 1

Rydjabäcken: Särskilt värdefulla arter				
Organismgrupp	Art	Motiv	År	Referens
Fåglar	trana (<i>Grus grus</i>)	EU-art	2014	Artportalen

År avser senast kända observation.

EU-art avser arter i habitatdirektivets bilaga 2 eller fågeldirektivets bilaga 1. För fåglar redovisas vattenrelaterade arter med säkerställd eller mycket trolig häckning.

Rödlistekategorier anges enligt Rödlistade arter i Sverige 2010 (Gärdenfors m.fl. 2010).

Övriga värden

Rydjabäckens dammsystem används av markägaren som viltvårdsobjekt.

Känslighet och hänsynsbehov

Rydjabäcken är känslig för rensningar som kan orsaka grumling som medför negativa konsekvenser för växt- och djurliv i vattendraget. Särskild hänsyn bör visas vid planerade rensningar. I den nedre delen av vattendraget bör rensningar även undvikas då de kan försämra den förmodat höga strukturella mångformigheten (varierat bottensubstrat, död ved etc). Rensningar i denna del av vattendraget bör betraktas mycket restriktivt.

De krontäckta delarna av Rydjabäcken är känsliga för minskad beskuggning som kan medföra ökad igenväxning och påverka vattendragets biologiska värden i negativ riktning. Avverkningar nära vattendraget bör betraktas mycket restriktivt.

Identifierade miljöproblem

Vattenmyndigheten redovisar inte några identifierade miljöproblem för Rydjabäcken.

Hydromorfologiska förändringar förekommer i form av rensning/rätning och sannolikt också i form av flödespåverkan och vandringshinder.

Riskbedömning

Vattenmyndigheten redovisar inte någon riskbedömning för Rydjabäcken.

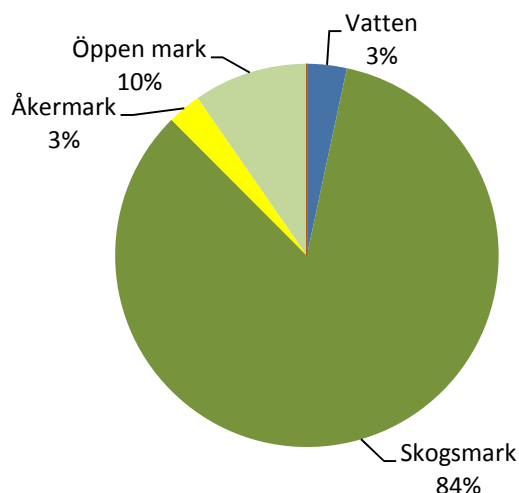
Bedömningen i vattenplanen är att ingen risk föreligger för att Rydjabäcken inte ska uppnå/upprätthålla förslag till miljömål för ekologisk eller kemisk status.

Påverkansanalys

Vattenmyndigheten redovisar ingen påverkansanalys för Rydjabäcken.

Näringsämnen

Den totala fosforbelastningen till Rydjabäcken beräknas till mindre än 10 kg med skogsmark som dominerande källa (brutto, enligt beräkningar i vattenplan). Eventuell inmatning av fågel till viltdammar kan medföra väsentligt högre fosforbelastning. Uppgifterna måste betraktas som mycket osäkra.

Fosforbelastning (kg, brutto) från Rydjabäckens avrinningsområde (beräkningar vattenplan)

Miljögifter

Tidigare täktverksamhet i de nedre delarna av bäckens avrinningsområde som kan medföra risk för påverkan av miljögifter. Påverkan har inte kvantifierats.

Övrig påverkan

Stora delar av Rydjabäcken är påverkade av rensning och/eller rätning. Bäckens hydrologi är påverkas genom dikning och dämning.

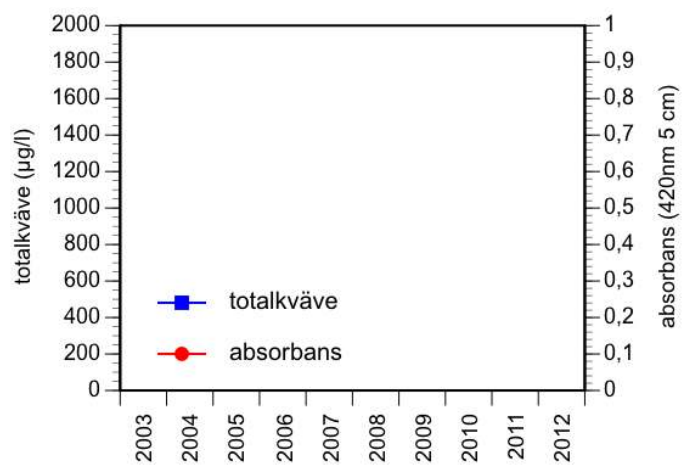
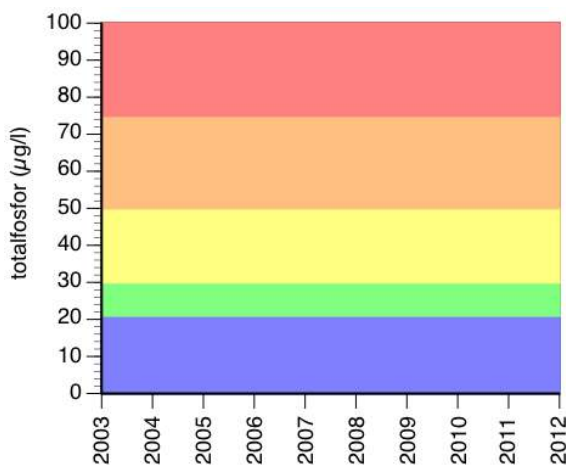
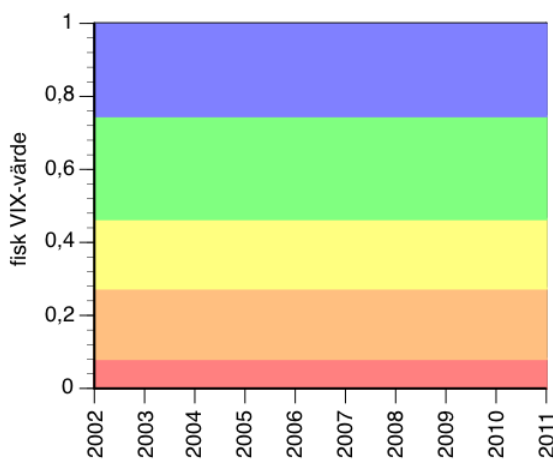
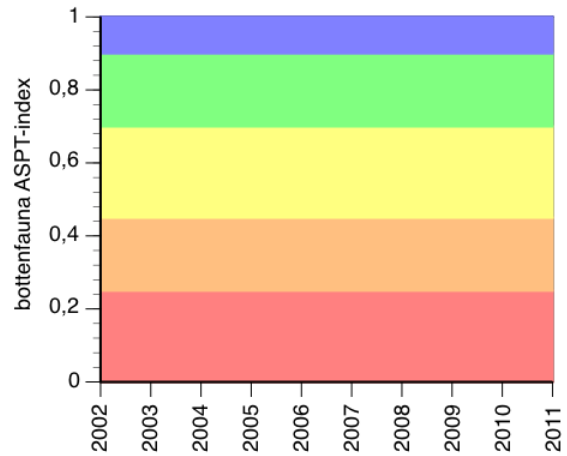
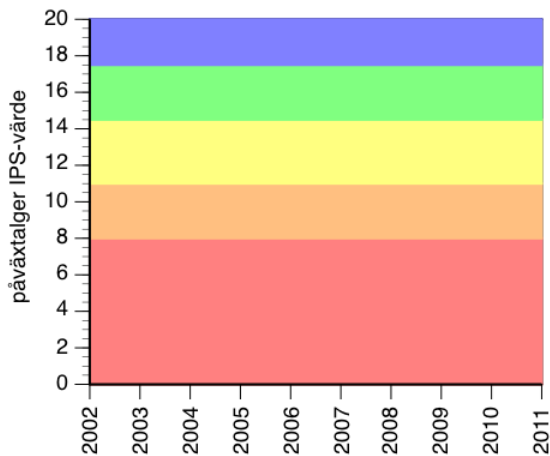
Åtgärdsförslag

Kunskaphöjande åtgärder

I syfte att möjliggöra säkrare klassning av ekologisk status och naturvärden föreslås undersökningar av vattendragets biologiska värden (bottenfauna, fisk, kiselalger). Vidare föreslås en inventering av eventuella vandringshinder och potentiellt naturvårdsintressanta vattendragssträckor.

Miljöövervakningsdata

Uppgifter om biologi och vattenkvalitet saknas. Med ledning av en beräknad bruttobelastning på mindre än 10 kg fosfor per år och ett medelflöde av 0,01 m³/s kan vattendragets fosforhalt uppskattas till mindre än 15 µg/l. Uppgiften är osäker. I följande figurer visas ekologisk status avseende biologiska kvalitetsfaktorer och näringsämnen. Dessutom visas ett diagram för totalkväve och absorbans. Om dataunderlag saknas är diagrammen tomma.

Figurerna ovan visar ekologisk status avseende biologiska kvalitetsfaktorer (påväxtalger, bottenfauna, fisk) och näringsämnen (totalfosfor). Färgerna motsvarar intervall för respektive statusklass (blå – hög, grön – god, gul – måttlig, orange – otillfredsställande, röd – dålig). Dessutom visas ett diagram för totalkväve och absorbans. Om dataunderlag saknas är diagrammen tomma.

Aktuellt lagrum

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2000/60/EG <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:327:0001:0072:SV:PDF>

Förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön
<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20040660.htm>

Förordning (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten
<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20010554.HTM>

MILJÖBALK (1998:08) <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19980808.HTM>

Miljöbalken 3kap 6 § (Grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden, riksintresseområden)

Miljöbalken 3kap 3 § (Grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden, Skydd av ekologiskt särskilt känsliga områden, ESKO)

Miljöbalken 7 kap 13-18 §§ (Skydd av områden, Strandskyddsområde)

Referenser

¹Länsstyrelsen Stockholm. 2013. Förslag till beslut om utvidgat strandskydd för Upplands-Bro kommun. Länsstyrelsen Stockholm. 2013-06-04, Beteckning 511-39869-2012.

²Maria Elfström. Upplands-Bro kommun

³Upplands-Bro kommun. 2009. Policy för enskilt avlopp. Antagen av bygg- och miljönämnden 2009-04-21, §28.

⁴Länsstyrelsen i Stockholms län. 1997. Våtmarksinventering i Stockholms län. Miljövårdsenheten, Länsstyrelsen i Stockholms län. Rapport nr 1997:1.

Övriga källor/referenser:

Artportalen. <http://artportalen.se/>

SMHI Vattenweb <http://vattenwebb.smhi.se/>

Vatteninformationsystem Sverige. <http://www.viss.lst.se/>